

Vodstvo jednorazrednice na Dobrovi se zahvaljuje za tamošnji šolski knjižnici darovane knjige iz matičine zaloge.

Poverjenišstvo prevzamejo: gg. dekan Verbanček za bistriško, dekan Žuža za laško in prof. Poljanec za novomeško dekanijo.

Poljski pisatelj in literat Ludomir Prószyński pošilja svoje delo Matici v darilo.

Odvetnik Carlo Podrecca v Čedadu (Cividale) vabi na naročbo svojega dela „Slavia Italiana“.

Društvo českých Gabelsbergerskih stenografov se je k praznovanju 25letnega društvenega obstoja pismeno čestitalo.

Sklene se g. dr. Sketu poslati Vrazovo zbirko, katero Matica hrani, v pregled kot pripomoček pri nabiranju tvarine za slovensko berilo 5. in 6. gimnazijskega razreda, ker je Janežičev „Cvetnik“ pošel.

Sklene se kralovsko česki spoletnosti nauk k praznovanju 100letnice 6. decembra t. l. pismeno čestitati.

Gospodu Antonu Zupanu na Vranskem, ki prosi Matico, naj bi založila njegovo v rokopisu izvršeno „Slovensko stenografijo“, se sklene odgovoriti, naj pošlje rokopis v pretres in presojo.

Slavnostnega otvorjenja Strossmajerjeve galerije slik v palači „jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti“ v Zagrebu se je Matica vdeležila po svojih ustanovnikih gg. dr. Moschétu, Petričiču in dr. Zarniku.

Sklene se g. Križnika vprašati, koliko zahteva od Matice za brezpogojno nadaljno porabo svojega dela; od nameravanega nabiranja narodnih pripovedk se mu odsvetuje, naj jih marveč objavlja od slučaja do slučaja v kakem časopisu.

Poročilo tajnikovo gledé tiskanja letošnjih društvenih knjig se vzame na znanje z dostavkom, da se delo kolikor mogoče pospešuje. — Do sedaj je plačalo za letos 942 letnikov svojo udnino. V imenik se sprejmó izjemoma tudi oni bivši udje, ki do sedaj še niso plačali, od katerih se je pa nadejati, da plačajo, toda s tem pridržkom, da se jim knjige pošljejo še le takrat, ko društvenino poravnajo. Izvzeti so od teh zopet oni, ki so ali sami, ali pa po poverjenikih naznanili svoj izstop.

Naznanja se, da je česka akademija znanosti sprejela ponudbo „Matice Slovenske“, stopiti ž njo v zameno knjig in da bo poslala tudi nekoliko starejših publikacij, kolikor jih ima še v več iztisih na razpolaganje.

V konečni redakciji se odobri „Letopis“ za leto 1884., obsezajoč sedem samostojnih razprav in društveno poročilo.

Sklene se za leto 1885. izdati tudi troje knjig, in sicer: I. Letopis v enakem obsegu kot letos; II. povodom tisučnice sv. Metodija, kot nekako spomenico, prvo polovico večjega zgodovinskega, na to nanašajočega se dela g. prof. dr. Kosa, ako je bo gosp. pisatelju mogoče, obsežno kacic 12—15 pól, o pravem času izvršiti.; III. kako beletristično knjigo, kateri se bo vsebina pozneje določila.

Nemški spis astronomičnega obsega se izročá g. Vodušku v pretres in poročilo z dostavkom, da g. pisatelj za slučaj, da bi bil spis primeren za natisek, preskrbi na svoje stroške slovensko prestavo.

Odobré se z nekaterimi dostavki ukrepi gospodarskega odseka: a) da se naprosijo sosedje matičine hiše na Bregu št. 8 k soudeležbi pri pokritju stroškov za popravilo kanala na dvorišči omenjene hiše; b) da se počaka še za sedaj z oddajo izpraznenega stanovanja in prodajalnice v hiši na Kongresnem trgu št. 7; c) da se prodá 5 obveznic, in da se s tem denarjem pokrije na hiši vpisan dolg; d) da se stanjefondov za Vodnikov

in Vilharjev spomenik, koje Matica hrani jednako v letnih računih proglašá, kot se je sklenilo to lani gledé Tomšičevega fonda.

Občni zbor se zaradi nekaterih nedostatkov prenese na mesec januarij.

Deželni zbor kranjski.

Iz 13. seje deželnega zbora 17. oktobra.

Današnja 13. seja se je pričela ob pol 10. uri dopoldne. Ko se prebere in potrdi zapisnik zadnje seje, odgovori gosp. deželni predsednik na interpelacijo gosp. Obreze in tovarišev gledé slovenskega učnega jezika na mestnih šolah ljubljanskih. Ta odgovor je precej obširen, in ga objavimo pozneje.

Deželni glavar potem naznani, da je dal poslancu Pfeiferju dopust za dva dni.

Ko se prične posebna obravnava o Svetčevi postavi gledé rezervinega zaklada kranjske hranilnice, manjšina zapusti zbornico, ker se ni hotela vdeleževati pretresanja o tej postavi. K sreči pa je bilo med tem, ko je gosp. deželni predsednik bral odgovor na Obrezovo interpelacijo, prišlo toliko narodnih poslancev, da so bili tudi po odhodu manjšine sklepčni, in postava je bila brez ugovora sprejeta v drugem in tretjem branji, ter se glasi:

„Zakon

z dné

veljaven za vojvodino kranjsko

zastran sodelovanja deželnega zastopa pri vporabi rezervnega zaklada kranjske hranilnice v Ljubljani.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako:

§. 1. Deželni zbor ima pravico, da rezervni zaklad kranjske hranilnice v Ljubljani, kolikor ta ni potreben za upravne in pokojninske stroške in hranilničnim vlogam za varnost, zastran njegove uporabe za dobrodelne, obče koristne krajne in deželne namene, v hranilničnem pravilniku z dné 26. sedtembra 1844. leta (§. 12.), oziroma v hranilničnega društva pravilih z dné 17. novembra 1866. leta (§. 20. črka d. in §. 25.) izrečene, v smislu tega zakona nadzira in pri določevanju teh namenov sodeluje.

§. 2. Deželni zbor izvršuje to svojo pravico po deželnem odboru, kateri sme k generalnim skupščinam hranilničnega društva pošiljati posebnega poslanca, kateri naj pazi na to, da se po sklepih, v njih storjenih, ne odškoduje namemba hranilničnega rezervnega zaklada.

Deželni odbor ima pravico, proti takim sklepom pri politični deželni vladi in eventuelno proti njenim o njih storjenim določbam (razsodbam) pri ministerstvu za notranje stvari ugovarjati.

§. 3. O izdatkih iz rezervnega zaklada, ki niso upravni ali pokojninski, kakor tudi, ko bi hranilnica nehala, o konečni njegovi porabi, treba je, da se pred zaslíši deželni odbor.

§. 4. Nadzorstvo, ki ga ima po hranilničnem pravilniku državna vlada, ostane nespremenjeno.

§. 5. Mojemu ministru za notranje stvari naroča se izvršitev tega zakona.

Gosp. Murnik potem v imenu gospodarskega odseka poročá o samostalnem predlogu viteza Schneida gledé tarifov na južni železnici in stavi sledeče predloge:

„1. Visoka vlada se naprosi, svoj vpliv vporabljati v to:

- a) da bo c. k. priv. južna železnica tarifo za vožnjo ljudi znižala in gledé voznine za blago postajam na Kranjskem ne manj ugodne tarife, kakor postajam družih deželá odločevala;
- b) da bode c. k. priv. južna železnica in druge deželne železnice, posebno tudi c. k. glavno ravnateljstvo avstrijskih državnih železnic sprejelo glavno deželno mesto Ljubljano v južno-severno avstrijsko-ogersko železnično zvezo, katera bi zelo škodovane interese kmetijstva, trgovine, industrije in obrtnije na Kranjskem zopet zboljšala.

2. Deželni zbor izreka visokemu c. kr. trgovinskemu ministerstvu zahvalo za znižano tarifo za vožnjo ljudi in blaga pri državnih železnicah in za to, kar je doslej o zadevi železničnih tarifov pri c. k. priv. južni železnici storilo.

3. Deželnemu odboru se naroča, da zarad izpeljave teh sklepov potrebno ukrene.“

Gosp. Dežman pri tej priliki omenja, da vsled neugodnih tarifov iz Šlezije pošiljajo premog proti jugu ceneje, kakor ga morejo dajati naši ljudje. Vsled tega začelo je kopanje premoga v naši in sosedni štajerski deželi pešati, in silno potrebno je, da se uže skoraj v našo korist spremené železnični tarifi.

Gosp. Luckmann povdarja, da je razodel vse naše bolečine v železniškem svetu in gospode prepričal, da nam je v tej zadevi treba pomagati. V seji, ki je sklicana za 4. november, bo to reč še enkrat sprožil in upa, da bo tudi vlada podpirala naše želje. Sicer pa je neobhodno potrebno, da dobi vlada posebno železnico do morja.

Po konečni besedi gosp. poročevalca Murnika se gori omenjeni predlogi sprejmó soglasno.

Dr. Poklukar poroča o nasvetu dr. Bleiweisa, da ima uradni jezik deželnih uradov, deželnemu odboru kranjskemu podredjenih, od 1. januarija 1885. naprej biti slovenski. To je uže bilo od leta 1869. do 1878. ter je čisto naravno; vendar pa je treba to reč vnovič skleniti, da se odpravi sklep deželnega zbora l. 1878.

Gosp. Dežmanu se predlog Bleiweisov zdi čisto nepotreben. Ko bi se to o načelu sprejelo, bi bilo treba več izjem, ki bi jih bili deželni odborniki prav labko razložili odseku. Stavbeni urad bi nikakor ne mogel uradovati slovenski, in ko bi se mu to ukazalo, bi bilo to stvari sami na škodo. Enako bi bilo s prisilno delavnico, z zemljišno-odveznim zakladom itd. Deželni odbor je vse storil, kar je le mogel, da se vstreza načelom, izrečenih v Bleiweisovem predlogu. Ako se bo to splošno sprejelo, bo velika zmešnjava nastala v deželnih uradih in knjigah.

Deželni glavar odgovarja Dežmanu, da se je kolikor mogoče držal zborovega sklepa.

Dr. Bleiweis Dežmanu pravi, da iz njegovih besed še le sprevidi, kako je prav storil, da je stavil svoj predlog. Ravno Dežmanova stranka je napravila zmešnjave, Govornik misli, da stavbeni urad bi lahko slovenski uradoval, kakor se većinoma uže zdaj godi tudi pri mestnem stavbenem uradu. Iz Gorice in Trsta dobivamo italijanske, iz Dalmacije hrvatske, iz Ogerske madjarske dopise, samo mi naj vsem odgovarjamo nemški.

(Konec prihodnjič.)

Zabavne stvari.

Nos.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Gorenjec, Podgoričan.

(Dalje.)

„Verujte mi“ — rekel je doktor — ne s krepkim ne s tihim, a z nenavadno uljudnim in vplivnim glasom — „verujte, da jaz nikoli ne lečim zbog dobička. To je protivno mojim nazorom in mojemu stanu. Res je, jaz berem plačo za pohode (vizite), pa samo zatega del, da svojih bolnikov ne žalim z odboji. Pa jaz bi priteknil Vam nos; ali prisezam Vam na svojo čast, če ne verujete moji besedi, da bode mnogo hujše potlej. Raji to dejanje prepustite natori sami. Omijte se večkrat z mrzlo vodo, zagotavljam Vas, če prav nimate potrebnega nosa, da boste jako zdravi, kakor da imate nos. A nos Vam svetujem, da denete ga v kako steklenico — v vinski cvét (špirit), ali, kar bi bilo tem boljše, vlijte dve namizni žlici hude vodke in pogretega jesiha ná-nj, pa utegneta potegniti zá-nj lepe novce. Jaz sam bi ga kupil, da ni predrag.“

„Ne, tega ne! nikakor ga ne prodadem!“ — zakričal je obupno major Kovalev — „raji naj odpotuje!“

„Osvobajajte!“ — opomnil je doktor in priklonil se — „jaz sem Vam hotel biti koristen... Kaj naj bi začela..., saj ste videli moj trud!“ — Po teh besedah je doktor uljudno odšel iz majorjeve sobe. Kovalev ni pogledal ga v obraz, o veliki nečutvenosti je videl le njega košuljo, nje rokava, ki sta iz rokavov njegovega črnega fraka gledala bela in čista, kakor sneg.

Sklenil je, da bode drugega dne, predno napovétožbo, pisal štabnega častnika soprozi, ali mu vrne brezi zatožbe to, o čemer piše. Pismo je bilo tako-le:

„Milostiva Gospa,

Aleksandra Grigorijevna!

Jaz ne morem umeti tega, kako čudovito se védete Vi. Verujte mi, ker tako védete se, da s tem ne priigrate ničesar in ne prisilite iz mene ni najslabotnejšega glasa, da bi se pozakonil z Vašo hčerjo. Verujte, da je povest o mojem nosi popolnem znana, kakor je znano tudi to, da ste prvi povod temu Vi, a nihče drug. Njega nenadna ločitva od navadnega prostora, ubeg in ošema, v uradniški obleki, to prav za prav ni nič drugega, nego nastopek samega čaralstva, ki ste Vi mati mu, hčere pa tiste ženske — katere Vam pomagajo o podobnih, Vam koristnih zabavah. Jaz po svoji vesti sodim, da moram opozoriti Vas: če moj nos ne bode še danes na svojem prostoru, da bodem moral rad ali nerad prihiteti v zavetji državnih zakonov.

Poleg tega pa Vas popolnem čestim in imam čast, da sem

Vaš pokorni sluga
Platon Kovalev.

Milostivi Gospod,

Platon Kuzmič!

Neizrečeno me je iznenadilo Vaše pismo. Jaz, to Vam priznavam odkritosrčno, nikakor nisem pričakovala tega, a najmanj Vaših krivičnih očitkov. Najpopreje Vam moram povedati, da jaz uradnika, o katerem Vi pišete, nikedar nisem pozdravljala v svojem bivališči, ni ošemljenega, niti uradnega v resnici. Bival je v mojem domu, res je to, Lipe Ivanovič Potančikov. A dasi bi bil neizrečeno rad pozakonil se z mojo hčerjo, dasi pošteno, trezvo živi in tudi jako učen je, vendar-le jaz nisem delala mu nikoli nikake nade. Vi pišete o nosi. Če Vi to umejete tako, da jaz Vas z nosom vred hočem ostaviti, to je, da Vam hočem dati formalno odpoved,